

Срещу кои най-важни болести в овощната градина оказва голям ефект зимното пръскане

Автор(и): Растителна защита
Дата: 23.02.2022 Брой: 2/2022

Съвети за здрава овощна градина

Зимното пръскане е много важно мероприятие, защото с него се унищожава голяма част от зимуващия запас от болести и неприятели. Освен това се осигурява значително добро фитосанитарно състояние в градината и се облекчава в голяма степен борбата срещу вредителите през вегетационния период.

Зимното пръскане се провежда в края на зимата, след като преминат студовете – от средата на февруари до набъбването на пъпките на дърветата, т.е. когато свърши зимния покой (основно през втората половина на март). Това се прави в сухо и сравнително топло време, защото ако температурите са под 0° C и има вятър, разтворът може да повреди клоните и да замръзне по тях. Зимното пръскане, освен че е високоефективно срещу голям брой вредители, то е и екологично – извършва се по време на невегетационния период.

Акценти на зимното пръскане

- Срещу неприятелите зимно пръскане се налага, само ако има доказана плътност над прага на икономическа вредност. За болестите обаче то е задължително!
- Най-добър ефект от зимното пръскане се получава, когато то се прави непосредствено преди пъпките да са набъбнали. Тогава започва развитието на зимуващите стадии на насекомите и акарите. Яйчният зародиш е в напреднало развитие, а зимуващите гъсеници и възрастните насекоми напускат зимните си убежища и се придвижват по клоните на дърветата.
- Препаратите и трудът ви ще идат на вятъра, ако не пръскате, както трябва. Облейте с разтвор всички части на клоните, клонките и местата на разклоненията, където най-често се струпват неприятелите, както и ствола. С други думи “окъпете” цялото дърво.

Срещу кои най-важни болести действа зимното пръскане в овощната градина

Къдравост по прасковата

Къдравост по прасковата е най-често срещаното заболяване, което напада предимно прасковата, но е опасна болест и за кайсията и нектарината. Причинителят е гъба (*Taphrina deformans*), която презимува като аскоспори върху люспите на пъпките и по повърхността на клоните. Рано напролет при дъжд и роса тези спори заразяват разпукващите се пъпки. От тях заразата преминава в листата, които се поразяват най-силно – накъдрят се от удебелена тъкан, която е светло обагрена, после се оцветяват от розово до аленочервено. По летораслите се образуват дребни изприщвания с бледозелен до розов цвят и те остават по-къси. При хладна, влажна и продължителна пролет болестта може да се развие масово.

Сортовете праскови имат различна чувствителност към къдравостта. Слабо чувствителен е сорт Редхейвън и Рубиред, средно чувствителни са Гарсон, Диксиред, Съмърсет, Крестхейвън, Глоухейвън, а чувствителни – Пловдив 2, Юлска едра, Арм голд, Блейк, Колинс, Хале, Майки букет, Елберта и др.

За борбата срещу къдравостта по прасковата се правят две пръскания: първото е ранно зимно – наесен след опадването на листата, второто е късно зимно – преди да набъбнат пъпките. И за двете пръскания може да се използва класиката – бордолезов разтвор 1-2 %, като клоните и цялото дърво се обливат добре.

Химическата борба може да бъде изведена и със следните ПРЗ:

Шампион ВП - 0,3%; Фунгуран ОН 50 ВП – 0,15%; Кодимур 38 ФЛО – 320-400 мл/дка; Кодимур 50 ВП - 240-400 мл/дка; Капър Кий – 240-300 г/дка; Косайд 2000 ВГ – 155-285 г/дка; Копрантол Дуо – 400 г/дка; Еъруан СК – 400 мл/дка; Каптан 80 ВГ – 250 г/дка; Мерпан 80 ВГ – 375 г/дка; Силит 544 СК – 165 мл/дка

Ранно кафяво гниене

Ранното кафяво гниене е много сериозно заболяване по овощните. Причинява “опожаряване” на цветовете, увяхване на плодните пъпки, повреди по летораслите и загиването на плодове. Причинител е гъбата (*Monilinia laxa*), която зимува като мицел в мумифицираните изсъхнали плодове, в поразените цветове и в раковините по летораслите, по които има обилно смолоизтичане. Напролет мицелът образува много спори при температури над 5 °С и при наличие на обилна влага. Болестта поразява най-силно кайсия, слива, череша и вишна. Напада също така и ябълка.

Основна задача в борбата с ранното кафяво гниене е да се намали до минимум източникът на инфекцията. Затова от особена важност са санитарните мерки – отстраняване от градината на мумифицираните плодове и изрязване на изсъхналите клонки до здрава тъкан. От значение е и правилната резитба, която осигурява не само добро проветрение, но и добро разположение на плодните пъпки, с което да не позволява на клонките да нараняват плодове.

Със зимното пръскане се унищожава натрупаната спорова зараза по растителните части и се предвратява масовото нападение по време на цъфтежа.

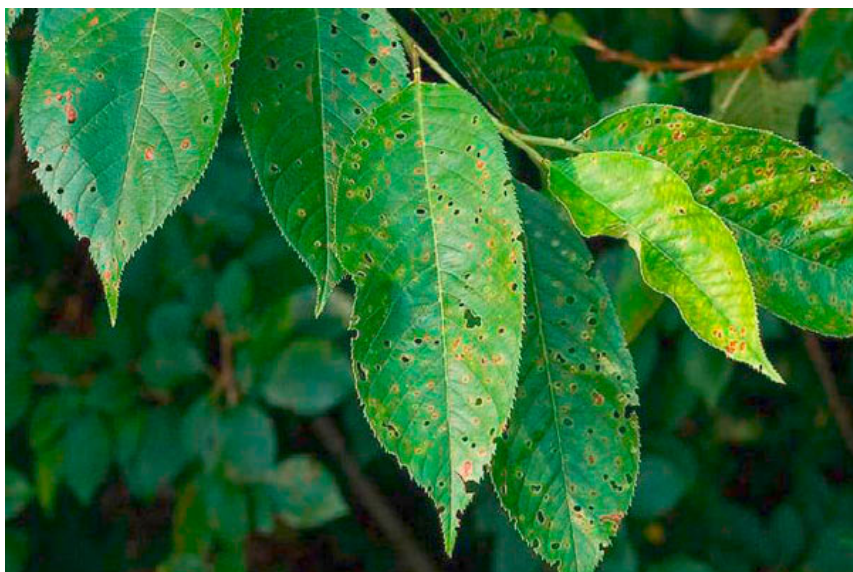
Регистрирани фунгициди за борба:

Каптан 80 ВГ– 150-180 г/дка, Бордо Микс 20 ВП – 375-500 г/дка, Косайд 2000 ВГ – 185-280 г/дка, Фунгуран ОН 50 ВП – 150-250 г/дка, Шампион ВП, Шамп ВП, Макк 50 ВП – 300 г/дка, Витра 50ВП, Купрохай 50 ВП – 150 г/дка, Делан 700 ВДГ при праскови – 50 г/дка, Дифкор 250 ЕК– 20 мл/дка, Карамат 2,5 ЕВ – 300 мл/дка, Пролектус 50 ВГ при праскова и нектарина – 80 г/дка, Сигнум ВГ при праскови – 30 г/дка, Систан 20 ЕВ – 25-30 мл/100 л вода (12, 5-30 мл/дка), Хорус 50 ВГ – 0.045% (45 г/дка), Копрантол Дуо – 400 г/дка и др.

Сачмянка по костилковите

Сачмянката е опасно заболяване най-често по праскови, кайсии, зарзали, бадеми, а по-слабо се нападат череша, вишна и сливи.

Различават се два вида сачмянка според причинителя.

Бактериална сачмянка – *Xantomonas campestris* и *Bacillus pumilus*

При нея по листата се образуват малки некротични петна със светложълтозелен ореол и ясно очертана граница на поразената тъкан. Зесегнатите участъци по младите листа се перфорират. Освен сачмянков тип повреди, бактериите причиняват и загиване на пъпките, язви, раковини и смолоизтичане по едногодишните клонки.

Двете бактерии презимуват в нападнатите растителни части, като *Bacillus pumilus* може да презимува още в окапалите листа и почвата. Разсейването на инокулума става с дъждовни капки, вятър и смучещи насекоми. Входни врати за заразяване са рани от различно естество (въздушните устица и незараствали листни отпечатащи след опадането на листата).

При гъбната сачмянка – *Stigmina carpophila* по листата отначало се появяват дребни пурпурни точки, които се разрастват до дребни закръглени петна (1-6 мм) с бледакафяв до охрен цвят. Тъканите около петната придобиват червенокафяв цвят във формата на пръстен. При младите още нарастващи листа тъканите в средата на петната некротират, отпадат и върху петурите се образуват перфорации. При прасковата, кайсията и бадема гъбата нанася поражения и по пъпките и летораслите, от което се образуват кафяви или пурпурни дребни и закръглени петна.

Гъбата презимува като мицел и конидии в заразените клонки и пъпки. При висока влажност и температура над 3°C по повърхността на заразените части се образуват конидии, които през пролетта причиняват първичните заразявания. Поради ниската минимална температура, необходима за развитието на гъбата, тя е в състояние да се намножи при мека зима и в периода на покой, както и при 100% влага. Такива условия обикновено се създават рано през пролетта. Гъбата навлиза в тъканите през рани, пъпки и листни отпечатьци, образувани по време на листопада.

Борбата за опазване на костилковите овощни видове от сачмянката включва едно есенно и едно зимно пръскане преди разпукването на пъпките. Тези две пръскания са основни, за да се предотврати масовото развитие на болестта в градината.

Регистрирани фунгициди за борба:

Каптан 80 ВГ – 150-180 г/дка, Бордо Микс 20 ВП – 375-500 г/дка, Косайд 2000 ВГ – 155-285 г/дка – за праскова и нектарина, за кайсии – 185-280 г/дка, и Фунгуран ОН 50 ВП – 150-250 г/дка, Шампион 50 ВП/ Шамп 50 ВП/Макс 50 ВП – 300 г/дка, Витра 50 ВП/ Купрохай 50 ВП – 150 г/дка; Мерпан 80 ВГ, Копрантол Дуо – 400 г/дка и др.

Огнен пригор – *Erwinia amylovora*

Огненият пригор често има много силен и катастрофален ефект върху нападнатите растения. Обикновено болестта бързо обхваща голяма част от дърветата и те загиват за 1-2 години. Бактерията напада около 200 вида от сем. Rosaceae, но най-силно се нападат круша, дюля, ябълка, кайсия, вишня, череша и по-рядко се среща при слива и праскова. Гостоприемници са също така капината, малината, ягодата и др.

Проявата на болестта започва рано напролет по време на цъфтежа – цветовете, съцветията и младите клони внезапно увяхват и покафеняват, а после и почерняват. Пораженията от бактерията върху ствола, скелетните клони и разклоненията се характеризира с хлътване или подуване на тъканите. Кората е с по-тъмен цвят и има интензивно смолотечение. От повредения едногодишен прираст се отделят капки ексудат, които ако не бъдат разнесени от дъжд, постепенно засъхват под формата на корички с кехлибарен цвят. Характерна особеност на болестта е запазването на листата върху поразените летосрасти дори и след есенния листопад и това придава опожарен вид на дърветата.

За заразяване и развитие на болестта е необходимо определено съчетание на температура и влага. Развитието на бактерията започва при температура над 18.5°C и влажност на въздуха над 80% в периода на цъфтеж, като заразявания се осъществяват при дъждовно време.

Причинител на огнения пригор е бактерията *Erwinia amylovora*. Тя зимува в заразените клони, прониква в растението през рани и пукнатини, през истицата и цветовете, като се разнася от насекоми, пчели, птици и от човека при манипулации – например при зимната резитба. Огненият пригор е много опасна болест и за борба с нея се взимат всички възможни мерки, за да се ликвидират огнищата ѝ. Силно нападнатите дървета се изкореняват и се изгарят. Резитбата в градината трябва да започне от здравите дървета, а тези, които имат признаци по кората на клоните се режат последни, като инструментите се дезинфекцират.

Химическата борба може да бъде изведена и със следните ПРЗ:

Шампион ВП – 0,3%; Купроксат ФЛ – 0,3%; Каптан 80 ВГ – 150-180 г/дка; Мерпан 80 ВГ – 200 г/дка; Силит 544 СК – 125 мл/дка; Кодимур 50 ВП - 240-300 мл/дка; Капър Кий – 180-300 г/дка; Еъруан СК – 300 мл/дка; Бордо Микс 20 ВП – 375-500 г/дка; Витра 50 ВП/Купрохай 50 ВП – 150 г/дка; Косайд 2000 ВГ – 155-680 г/дка; Копрантол Дуо – 300 г/дка; Серенада АСО СК – 400-680 г/дка;

Мехурки по сливата-*Taphrina pruni*

Зимното пръскане има голямо значение за опазване на сливата от болестта мехурки. Болестта напада плодовете, които се деформират и удължават и на цвят остават светлозелени. При разрез се установява, че плодовете са кухи, с гъбеста и мека структура, без костилка, но със зачатък на ядка. Нападнатите плодове изсъхват и опадват.

Гъбата (*Taphrina pruni*) зимува като аскоспори в пъпките или в пукнатините на кората. Заразяването става още с отварянето на цветната пъпка, от която се развива болен плод. Много рядко се развива по клоните и летораслите. Развитието на болестта се благоприятства от висока влажност и умерена температура по време на цъфтежа.

Химическата борба може да бъде изведена и със следните ПРЗ:

Бордо Микс 20 ВП – 375-500 г/дка; Копрантол Дуо – 400 г/дка; Еъруан СК – 400 мл/дка; Фунгуран ОН 50 ВП – 130-200 г/дка; Кодимур 50 ВП - 240-300 мл/дка; Шампион ВП – 300 г/ дка; Каптан 80 ВГ – 225 г/дка;